

IVICA GRETIĆ:

Vprašanje kadrov v dohodninski službi

Spremembe ali bolje rečeno dopolnila v sistemu obdavčenja individualnih kmetijskih proizvajalcev imajo namen, da se dohodek, ki smo ga ustvarili na vasi, bolje razdeli in bolj pravilno uporabi. Te spremembe so važen sestavni del družbenih odnosov, politike stabilizacije tržišča in gospodarskega razvoja v tekočem in naslednjih letih. Če pogledamo, kako se je na tem sektorju od leta 1952 dalje gibala davčna odmera in plačevanje davka ali dinamika plačevanja v posameznih letih, tedaj je očitno, da nam je to vprašanje bilo drugovrstnega pomena, da smo ga slabo obdelovali in precej zanemarili. V zadnjem času smo po časopisih in na konferencah dovolj jasno prikazali in obrazložili gospodarski in politični pomen sprememb in dopolnitev glede obdavčenja kmetijskih proizvajalcev. Zato se bomo v tem članku pomudili samo na problemu kadrov v dohodninski službi, ker mislimo, da je treba to vprašanje nujno in učinkovito načeti. Hitro pa ga lahko rešijo edino- le LO, če bodo dobro postavili splošne okvire za organizacijo te službe. Poudarjamo takoj v začetku, da bi bilo nepravilno in napačno misliti, da te naloge lahko opravi davčni aparat sam. Nasprotno, menimo, da bomo

naloge, ki so pred nami, lahko uspešno izvršili le tedaj, če se jih bodo lotili ravno predstavniki organi, to se pravi ljudski odbori in drugi politični činitelji, če bodo pravilno pojmi in dobro razložili gospodarski pomen novih ukrepov tako za nadaljnji splošni razvoj kakor tudi za razvoj same vasi. Če to vprašanje tako postavimo, potem nam postane očitno, da je za pravilno in bolj popolno zajetje problema davčne odmere in plačila davka nujno potrebno, da bolj poskrbimo za organizacijo in kadre, ki morajo neposredno, strokovno in ob pravih časih rešiti te naloge. Toda že nekaj let ne posvečamo, in to od zgoraj navzdol, dovolj pozornosti organizaciji in vprašanju kadrov v dohodninski službi.

Kvalifikacije finančnih uslužbencev

Kaj nam govore podatki o stanju kadra v dohodninski službi in finančni inšpekciji? Na ozemlju FLRJ je bila na dan 1. decembra 1951 struktura finančnih uslužbencev glede na šolske kvalifikacije in struktura uslužbencev dohodninske službe in finančne inšpekcije na dan 1. oktobra leta 1955 naslednja:

	1. XII. 1951	1. X. 1955
s fakulteto	3,3 odst.	2,8 odst.
s popolno srednjo šolo	28,5 *	27,8 *
z nepopolno srednjo šolo	46,1 *	34,4 *
z osnovno šolo	22,1 *	35,0 *

Iz popisa uslužbencev iz leta 1951 vidimo, da je od celotnega števila vseh uslužbencev državne uprave bilo 32 odstotkov mlajših ali takih, ki so imeli na dan popisa delovni staž do treh let. Toda v finančni stroki je tega dne imelo komaj 10,5 odstotka celotnega števila finančnih uslužbencev delovni staž do treh let. To pomeni, da je bilo povprečje mlajših uslužbencev v finančni stroki znatno nižje od splošnega povprečja, pa tudi nižje od povprečja v katerikoli drugi stroki. Nasprotno pa je bilo trikrat več, kakor pa znaša splošno povprečje takih finančnih uslužbencev, ki so imeli staž nad 25 let.

Vse to pomeni, da so se samo starejši finančni uslužbenci težje odločali, da bi zapustili »svojo stroko«. Mlajše osebe (kandidati za državno službo) s fakultetno ali s popolno srednjošolsko izobrazbo pa so se bolj usmerili k drugim, lažjim in bolj plačanim strokam. Tudi če so vstopili v to stroko, so jo kaj radi zapustili.

Kader uslužbencev se stalno zmanjšuje

Za ilustracijo, kako se zmanjšuje število finančnih uslužbencev, naj nam služijo naslednji podatki: Dne 1. januarja leta 1955 so bila delovna mesta finančnih inšpektorjev izpolnjena samo z 62,5 odstotka, z drugimi besedami, vsega skupaj jih je bilo 809. Toda med letom, to se pravi do 30. junija je zapustilo finančno inšpekcijo 7 odst. inšpektorjev, do 30. septembra pa nadaljnjih 20 odst., tako da jih je ostalo komaj 583. Njihovo število se še nadalje zmanjšuje.

V Srbiji so poskušali, da bi s šolanjem usposobili mlajši kader za davčno službo. Ljudski odbori so iskali 450 novih mlajših uslužbencev. Republiški državni sekretariat za gospodarstvo je s proračunom zagotovil 200 mest, prijavilo pa se je komaj 31 kandidatov, med temi jih je 29 obiskovalo šolo.

Najtežje stanje je v občinskih dohodninskih upravah. V Sloveniji, Makedoniji in Crni gori nimajo po teh upravah niti enega uslužbenca s fakultetno izobrazbo, v Bosni in Hercegovini imajo samo enega, čeprav imajo te štiri republike znatno število mest in večjih krajev z razvitim gospodarstvom. V občinskih dohodninskih upravah ima 42 odst. vseh finančnih uslužbencev samo osnovno šolo, ali pa še manjše kvalifikacije, 37 odst. nepopolno srednjo šolo in samo 1 odst. fakulteto. Toda če izločimo mesta in večje kraje, je ta sestava še mnogo slabša. Tako, ako izločimo občine na sedežih bivših okrajev in mest, tvorijo uslužbenci brez potrebnih kvalifikacij (brez srednje šole) 87 odst. vseh uslužbencev. Ta podatek se nanaša na Vojvodino, kjer so življenjske razmere in prometne zveze najboljše, v Makedoniji pa imajo po občinskih dohodninskih upravah celo nad 94 odst. nezadostno kvalificiranih uslužbencev.

Nagrajevanje ni v skladu z delovnim naporom

Razumljivo je, da od uslužbencev dohodninske uprave zahtevamo, da ne smejo sprejemati nikakršnih honorarjev za delo ali druge vrste nagrad od gospodarskih organizacij ali dru-

gih pravnih in fizičnih oseb, kjer bi mogli opravljati kontrolno poslovanje, obračun, vplačevati obveznosti in podobno. Razen tega morajo tudi davčni uslužbenci kot vsi drugi stalno zasledovati nove predpise. Razlika pa je v tem, da so finančni predpisi po svojem obsegu, številu in pogostih izmenjavah taki, da zahtevajo od tistih davčnih uslužbencev, ki hočejo biti v tekočem, mnogo več dela v prostem času.

Ze pred vojno so spoznali značaj dohodninske službe kot izvršne službe, njeno težino in odgovornost, prepoved honorarnega dela itd. Davčni uslužbenci pa so poleg rednih plač imeli tudi znatne denarne dohodke v obliki raznih pavšalov, davčnih nagrad za določena dela in tudi odstotek od vplačanih dohodkov, ki so pripadali posebnim skladom ali samoupravnim telesom.

Današnje plače uslužbencev v dohodninskih upravah se v ničemer ne razlikujejo od plač drugih državnih uslužbencev. Ker se sposobnejši finančni in davčni uslužbenci zelo lahko znajdejo na drugih poslih, zato pogosto zapuščajo davčno službo in odhajajo v druge službe, da bi prišli do večjih prejemkov in lažje službe, kajti s tem se osvobajajo terenskega dela. Zlasti težko stanje je v občinskih dohodninskih upravah, kjer 43 odst. uslužbencev sploh nima dopolnilnih plač, 18 odst. ima do 1.000 din, 16 odst. pa do 1.500 din dopolnilnih plač. Posebno težavno je delo zlasti na terenu glede na predpise o dnevnicah, ki se ne izplačujejo za odhod na teren, ki ni oddaljen nad 10 kilometrov. Z zneskom dnevnice, ki jo danes izplačujemo za službena potovanja, pa se ne morejo plačati niti dejanski stroški za stanovanje in prehrano v večjih mestih, ne glede na to, da se pri tem bolj troši obleka in obutev, da so življenjske razmere neredne, da se uslužbenci ločijo od družine in podobno.

Kaj se pripravlja, da bo dohodninska služba učinkovita

Zvezni organi razpravljajo o predpisu o pristojnosti in organizaciji dohodninske službe ter o pravilniku o posebnih nagradah za uslužbence dohodninske službe. Ti predpisi imajo za cilj urediti organizacijo dohodninske službe in rešiti materialno vprašanje.

Dohodninska služba bi se formirala kot dohodninska uprava v okviru zveznega in republiških sekretariatov za posle ljudskega gospodarstva (v bodoče financ) medtem ko bi pri ljudskih odborih imeli poseben upravni organ. Ko bi se v okrajih formirali sekretariati za finance, bi ta služba prišla v sestavo sekretariata.

Da bi bilo delo bolj operativno in da bi ga lažje usmerjali, bodo to službo malo krepkeje vertikalno povezali, kakor pa je bila do sedaj, pa tudi disciplinska odgovornost bo povečana. Pooblastila, ki jih bodo dobili uslužbenci dohodninske službe, naj bi pripomogla, da bo delo bolj učinkovito, da bodo naloge hitreje izvrševale in lažje odstra-

njevali ugotovljene nepravilnosti.

Pravilnik o posebnih nagradah, ki bi jih dajali polletno za izvršene naloge, določa ustanovitev sklada, s katerim bi razpolagali zvezni in republiški sekretarji za posle ljudskega gospodarstva (v bodoče financ). Tako ne bi dosegli samo tega, da bi uslužbenci imeli več vzpodbude za delo, temveč bi nagrade bile tudi bolj pravilne in bi ustrezale težini in odgovornosti nalog te službe.

Ker je težišče nalog dohodninske službe prešlo na ljudske odbore občin, je treba zelo nujno storiti ukrepe, da bi v davčno službo vrnili večji del tistih kadrov, ki so zaradi svoje strokovnosti uspeli najti bolj plačana mesta v gospodarskih organizacijah. Hkrati pa je treba ustvariti pogoje za večji dotok novih kadrov v dohodninske uprave. To pa bomo dosegli, če bodo ljudski odbori in republike bolj skrbjele za organizacijo in za izpopolnjevanje kadra, za njegovo strokovno izobraževanje v raznih tečajih in davčnih šolah. To bomo dosegli tudi z večjimi vzpodbudami in obliki posebnih dodatkov ali nagrad, ki bi ustrezale težavam v tej stroki.

TAKSE NA VPREŽNA VOZILA

Nova uredba o spremembah in dopolnitvah taksnih tarif predvideva razen drugih tudi takse na vprežna vozila. Te takse bo treba plačevati po naslednji tarifi:

Za enoosni voz	1000 din ¹
Za dvoosni voz do 600 kg nosilnosti	1600 din
Za dvoosni voz nad 600 kg nosilnosti	2400 din
Za spediterski voz	6000 din
Za izvoščke	3500 din

Te takse na vprežna vozila so vpeljane zato, ker so tista gospodarstva, ki imajo taka vozila, dejansko v boljšem položaju, kakor pa tista, ki nimajo lastnih vprežnih vozil. Mnoga gospodarstva z vprežnimi vozili imajo od

prevoznihskih uslug znatne dohodke, ki do zdaj niso bili obdavčeni. Po drugi strani pa je treba poudariti, da so te takse namenjene za vzdrževanje cest. Zato je razumljivo, da morajo del sredstev oziroma stroškov nositi lastniki vprežnih vozil.

Nova uredba o taksah vsebuje pomembno razliko med spediterskimi vozili, ki služijo izključno za prevoznitvo, in voznimi kmetovalcev, ki jih pretežno uporabljajo na posestvu in le od časa do časa za prevoznitve uslu-ge. Razume se, da je tarifa precej ostrijša za spediterska in tista vozila, ki so namenjena izključno za prevoznitve uslu-ge.

Vse omenjene takse se bodo plačevale samo za vozila z železnimi osmi.

Pogled na železarno v Sisku